

НЕМСКИТЕ ЛЕКСИКАЛНИ ЕДИНИЦИ, СЪДЪРЖАЩИ СУФИКСОИДА -*WEISE*, И ТЕХНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Елена Иванова Николова-Кискинова
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Резюме. Научният ни интерес бе предизвикан от типична за немския език група от лексикални единици, съдържащи продуктивния суфиксоид *-weise*. Тези думи представляват отворена система, чиито представители показват висока честота на употреба и нюансират по своеобразен начин пропозиционалното значение.

Настоящото съпоставително изследване между двата неродствени езика, базирано на корпус с ексцерпирани примери от художествената литература в оригинал и публикувани преводни текстове от и на немски език, има за цел да установи и анализира възможните варианти за прецизно билатерално транслиране на съответните лексикални единици.

Направеният анализ е изключително полезен и необходим за преодоляване на трудностите, констатирани в хода на обучението по немски като чужд език, и допринася за формулирането на ясни концепции за постигане на прецизен еквивалентен превод.

Ключови думи: модалност; модални думи; модални наречия; превод

Обект на изследване са немските думи, съдържащи десемантизирания суфикс *-weise*, и установените им преводни еквиваленти в българския език. До момента те не са разглеждани подробно в съпоставителен план в двете езикови системи, което прави настоящия анализ актуален и необходим за преодоляване на дефицита от знания и умения, констатирани в хода на обучението по немски като чужд език.

С тази изследователска стъпка си поставяме за цел да се установят приликите и разликите на формално и функционално ниво, изхождайки от широката употребата на тези лексикални единици в немския език, и използването на различни езикови средства за еквивалентния им превод в българския език.

За база на настоящия анализ се използва корпус от внимателно подбрани литературни произведения, които отговарят на определени критерии.

1. Принадлежност към жанрове, в които се очаква повишена употребата на разговорна реч, което, от своя страна, предполага наличието на по-голям брой от разглежданите словоформи, възможно по-широк спектър от езикови средства и по-разнообразни преводачески трансформации.

2. Достатъчен обем – около 2500 стр. на немскоезични произведения в оригинал и приблизително толкова на български език. Общият обем на обработения двуезичен езиков материал е 8453 страници – 4278 страници на немски език и 4175 страници на български език.

3. Времева рамка – от XIX век до днес.

4. Безспорна квалификация на преводачите – признати и доказани с качеството на преводите си.

5. Не на последно място, произведенията да са знакови за съответната национална литература – да разкриват регионални и национални особености.

За целите на изследването са подбрани и анализирани 12 художествени произведения: 7 в оригинал на немски език и българските им преводи и 6 в оригинал на български и преводите им на немски език.

Представените в корпуса немскоезични автори са: Томас Ман – „Буденброкови“ и превода от немски на Димитър Стоевски; Хайнрих Бьол с „Изгубената чест на Катарина Блум“ и превода на Любомир Илиев и „Възгледите на един клоун“ и превода на Владимир Мусаков; Патрик Зюскинд с „Парфюмът. Историята на един убиец“ и превода на Юрия Симеонова.

Швейцарската немскоезична литература е представена от: Херман Хесе със „Степният вълк“ и превода на Недялка Попова и Макс Фриш – „Хомо Фабер“ и превода на В. Константинов.

Австрийската литература е включена чрез Ингеборг Бахман – „Малина“ и българския текст в превод на Федя Филкова.

Сред българските автори са избрани: Алеко Константинов – „Бай Ганьо“ и превода на немски от проф. д-р Г. Вайганд; Елин Пелин – „Разкази“ с превода на Клара Хундсдорфер Егон Хартман и „Гераците“ с превода на Михаил Матлиев; Йордан Йовков – „Старопланински легенди“ и превода на Ж. Драгнева; Димитър Димов – „Тютюн“ и превода на немски от Йозеф Клайн; Димитър Талев – „Железният светилник“ и превода му от Хилде Грънчарова; Теодора Димова – „Майките“ и превода на Александер Витцман.

Изработен е корпус с ексцерпиран материал, съдържащ 86 различни словоформи и общо 266 употреби. Изследваните словоупотреби са включени в изречения на немски език и в преводите им на български език, за да се онагледят техните особености в конкретната контекстуална среда.

Констатираните резултати показват висока фреквентност на изследваните думи, установени в оригиналните немски текстове – 230 на брой, и ниска на тези, ексцерпирани от преводите на немски език – 36 на брой. Интересно е да се разгледа съотношението между тях. Първите представляват почти

87 %, което означава шест пъти по-висока честота на употреба в оригиналните текстове на немски език.

Прави впечатление и фактът, че в текстовете на някои немскоезични автори този брой е изключително висок, а при други – нисък до клонящ към нулев.

От изследваните 266 словоупотреби 86 са екскерпирани от произведение на Макс Фриш (32 %), 37 са установени в творбата „Изгубената чест на Катарина Блум“ на Хайнрих Бьол (14 %) и 32 – в романа на Томас Ман (12 %).

При Херман Хесе („Степният вълк“ – 378 стр.) за почти два пъти повече страници в сравнение с Макс Фриш („Хомо Фабер“ – 198 стр.) са установени само 7 употреби на изследваните лексеми. За приблизително същия брой страници при Ингеборг Бахман („Малина“ – 356 стр.) са констатирани 13 употреби. Това несъмнено доказва стилистичната маркираност на тази категория думи и ни води недвусмислено към заключението, че честотата и спецификите на тяхната употреба са въпрос на индивидуален стил и решение на автора в оригиналните текстове.

Вниманието ни привлича още един интересен факт. При подробен анализ на преведените от български на немски текстове бе установено, че при преводачите, носители на немски език, е налице по-изявена склонност към употреба на тези лексикални единици. Това се случва съвсем естествено, не-принудено и уместно. В превода на „Тютюн“ от Йозеф Клайн са установени 18 употреби. За разлика от това в превода на „Старопланински легенди“ от Ж. Драгнева те съвсем липсват, т.е. преводачът, изхождайки от своето усещане за майчин език, не е почувствал нужда да използва някоя от тези лексикални единици в превода си на немски език, а е избрал, вероятно интуитивно, други езикови възможности, за да изрази тяхното значение. Как би могло да се обясни това?

Няколко са факторите, обуславящи тази асиметрия: от една страна, в българския език липсва подобно лексикално съответствие, структурно или формално маркирано и показателно за определена категория думи (както е в английски език – окончаващи на *-ly*, или в испански език – окончаващи на *-mente*); от друга страна, начините за изразяване на модалност в българския език се различават от тези в немския. Затова и преводачите неносители на немския език съвсем естествено прибегват към традиционните за българския език варианти за предаване на това субективно отношение на говорещото лице към съдържанието на изречението. Наред с това логично е да търсим обяснение на този факт и в индивидуалния стил на преводача, т.е. в избора му на конкретно стилистично решение, като носител на съответния език (български или немски) и мислене.

За целите на всяко съпоставително изследване изключително важно е да се формулират принципите на съпоставимост, особено когато става дума за два неродствени езика, каквито са немският и българският език. Затова е не-

обходимо определянето на терция компарационис на формално и структурно-семантично ниво.

При анализа на текстовете **първоначално използваме формален терциум компарационис**.

Съпоставяме лексикалните единици, окончаващи на *-weise*, в немски оригинални текстове и преводните им еквиваленти в българския език, а след това сменяме посоката на анализ, за да проследим на кои езикови средства в българския език съответстват изследваните думи.

В първия случай се разглежда опозицията
словаформа на *-weise* в оригинален текст на немски език : еквивалент на български език.

При липса на точно съответствие на средства за предаване на определено съдържание установяваме комплекс от други езикови комбинации, които компенсират този дефицит.

В духа на съпоставителния характер на настоящото изследване ще обобщим вариантите за изразяване на тази интересна категория думи на български език, като ги подредим в низходящ ред в групи според констатираната на базата на ексцерпирания материал фреквентност.

1. Лексикална единица на *-weise*: безлично изречение:

(*seltsamerweise* – странно е; *überraschenderweise* – изненадващо е)

Примери: „*Das alles ist möglicherweise übertrieben und gefälscht*“, sagte Pastor Wunderlich.“

(Thomas Mann Buddenbrooks. Verfall einer Familie, S. 27)

„*Възможно е всичко това да е преувеличено и недостоверно – прекъсна го пастор Вундерлих.*“ (Томас Ман, Буденброкови. Упадък на едно семейство, стр. 27)

„*Merkwürdigerweise mag ich die, von deren Art ich bin: die Menschen.*“ (Böll H., Ansichten eines Clowns, S. 260)

„*Колкото и да е странно, аз обичам съществата от моята порода: хората.*“ (Бол Хайнрих, Билярд в девет и половина. Възгледите на един клоун, стр. 539)

2. Лексикална единица на *-weise*: предложна фраза:

(*bedauerlicherweise* – за съжаление, *glücklicherweise* – за щастие)

Примери: „*Während er ihn ruckweise ausströmen ließ, setzte er sich auf einen Hocker.* (Patrik Süskind, Das Parfum, S. 108)

Докато издишваше на пресекулки, приседна върху една табуретка. (Патрик Зюскинд, Парфюмът, стр. 84)

„..., und sein glattes hübsches Gesicht mit dem überraschend breiten Mund strahlte vor Wohlwollen, als ich dummerweise bekannte, Beckett gelesen zu haben; ...“ (Böll H., Ansichten eines Clowns, S. 94)

„..., а пък гладкото му красиво лице с необикновено широка уста, просто засия от удоволствие, когато аз от глупост заявих, че съм чел вече Бекет; ...“

(Бьол Хайнрих, Билярд в девет и половина. Възгледите на един клоун, стр. 396)

„Aber dummerweise kam ihm dann wieder etwas dazwischen, denn ... (Patrik Süskind, Das Parfum, S. 143)

Ала по някакво глупаво стечение на обстоятелствата отново му се случи нещо непредвидено. (Патрик Зюскинд, Парфюмът, стр. 111)

3. Лексикална единица на -weise: безподложно изречение

Примери: „Beleidigende und möglicherweise verleumderische Details der Berichterstattung könne sie zum Gegenstand einer Privatklage machen, und ...“ (Heinrich Böll, Die verlorene Ehre der Katharina Blum, S. 82)

„Колкото до оскърбителните или, да речем, клеветнически подробности във вестниците, тя би могла да подаде оплакване и ...“ (Хайнрих Бьол, Изгубената чест на Катарина Блум, стр. 58)

4. Лексикална единица на -weise : модално наречие, модална дума (рядко)

Примери: „Üblicherweise rochen Menschen nichtssagend oder miserabel.“ (Patrik Süskind, Das Parfum, S. 318)

„Обикновено хората миришеха или безинтересно, или отвратително.“ (Патрик Зюскинд, Парфюмът, стр. 42)

5. Лексикална единица на -weise: пълнозначен глагол, съответстващ на значението на съдържащото се в модалната дума отглаголно съществително име

Примери: „Seine schönsten Stunden kamen, wenn er vertretungsweise einmal in einem anderen Fache als im Zeichen unterrichten durfte.“ (Thomas Mann, Buddenbrooks. Verfall einer Familie, S. 746)

„Най-хубавите часове за него бяха онези, когато трябваше да замества отсъстващ учител, да преподава не рисуване, а друг предмет.“ (Томас Ман, Буденброкови. Упадък на едно семейство, стр. 793)

„Da der Senator sich nicht bewegte, sich nicht umwandte, nicht einmal andeutungsweise eine Bewegung rückwärts machte, so wiegte der bucklige Lehrling sich noch einen Augenblick unsicher und zögernd von einem Fuß auf den andern.“ (Thomas Mann, Buddenbrooks. Verfall einer Familie, S. S. 493)

„Тъй като сенаторът не се помръдна, не се обърна, дори не загатна с някакво движение, че гърбавият стажант може да си върви, то той се поклати още един миг неуверено и нерешително ту на единия, ту на другия си крак.“ (Томас Ман, Буденброкови. Упадък на едно семейство, стр. 521)

6. лексикална единица на -weise : с модифициращи частици

Примери: „..., bis er schließlich das gesamte, ihm zur Verfügung stehende Pfützenwasserpotenzial in einem Sammelkanal zusammenführte, um es auf ein niedrigeres Niveau ab-, möglicherweise gar ordnungsgemäß oder ordentlich, regelrecht in eine behördlicherseits

erstellte Abflußrinne oder in einen Kanal zu lenken.“ (Heinrich Böll, *Die verlorene Ehre der Katharina Blum*, S. 11)

„..., докато най-накрая е събирал целия предоставен му потенциал от локвена вода, за да го пренасочи към по-долно равнище, дори към истински, редовен, официално утвърден улей за отточна вода или канал. (Хайнрих Бьол, *Изгубената чест на Катарина Блум*, стр. 8)

Ще споменем само, че са констатирани и 10 случая на непреведени словоформи на *-weise*, както и 4 форми с неподходящ по наша преценка превод. За тях сме предложили по-точен контекстуален еквивалент.

Примери: „...*ein solcher Fall muss aufge- oder wenigsten versuchsweise erklärt werden.* (Heinrich Böll, *Die verlorene Ehre der Katharina Blum*, S. 132)

„... такъв случай трябва да се осветли или поне да се изясни. (Хайнрих Бьол, *Изгубената чест на Катарина Блум*, стр. 93)

В посочения пример формата *versuchsweise* остава непреведена. Предложените от нас варианти са: да се опита, да се направи опит (да бъде изяснен).

Примери: „*Ich atmete in vollen Zügen oben auf meinem Balkon die Bonner Luft, die mir überraschenderweise wohltat: ...*“ (Böll H., *Ansichten eines Clowns*, S. 72)

„Там, горе, от моя балкон, аз поех с пълни гърди бонския въздух, който ми подейства изключително благотворно:...“ (Бьол Хайнрих, *Билярд в девет и половина. Възгледите на един клоун*, стр. 376)

Предложението ни е изключително да бъде заместено с: изненадващо или за моя изненада.

От обобщения анализ става видно, че за еквивалентен превод на изследваните лексеми в българския език се използват различни средства: лексикални – модални наречия, модални думи, модални частици, пълнозначни глаголи, съюзи, означаващи модалност (да); синтактични структури – безлично изречение, безподложно изречение; морфологични – наклоненията на глагола; фонетични – интонация, както и комбинирането им.

Най-често се използва безлично изречение. Всъщност в тези случаи модалните наречия, наред с наречията за пропозиционално отношение (Nitsolova 2008, 449) приемат ролята на предикативни думи в главното изречение на сложното съставно изречение.

Друго относително често използвано средство за изразяване на тази субективна модалност е израз, състоящ се от предлог и съществително име (едно или повече).

Примери: *glücklicherweise* – за щастие; *dummerweise* – от глупост

„*Man habe bei diesem erst zugegriffen, als er auskontaktiert gewesen sei und leichtsinniger- oder frecherweise sich so sicher gefühlt habe, dass man ihn von außen habe beobachten können.*“ (Heinrich Böll, *Die verlorene Ehre der Katharina Blum*, S. 159)

„Осъществили тази последна стъпка едва когато бил лишен от възможност за контакти, а – поради лекомислие или нахалство – се чувствал толкова сигурен, че можели да го наблюдават дори отвън.“ (Хайнрих Бьол, Изгубената чест на Катарина Блум, стр. 112)

Нерядко се наблюдава комбинация от модални думи и наклонение на глагола, както и комбинация от граматични и неграматични средства.

Във втория случай насочваме вниманието към изследваните лексикални единици в преведените на немски език текстове и анализираме езиковите средства, които им съответстват в оригиналите на български език. Какво се установи тук? Можем да обособим следните опозиционни двойки, отново подредени в низходящ ред според констатираната честота на употреба:

1. предложен израз: лексикална единица на *-weise*

Примери: „Гостите се изуха пред вратата и влязоха вътре по чорани, а Божана остана вън да подреди чифт по чифт обувките им.“ (Димитър Талев, Железният светилник, стр. 264)

„Die Gäste zogen ihre Schuhe vor der Tür aus und gingen auf Strümpfen ins Zimmer; Boshana jedoch blieb draußen, um die Schuhe paarweise zu ordnen.“ (Dimitar Taleff, Der eiserne Leuchter, S. 310)

2. модално наречие : лексикална единица на *-weise*

Примери: „Не е, защото веднага след тази операция бай Ганю разгърна пакета с жълтата книга, извади – какво мислите? – цяла дузина кърпи и почна да ги раздава на присъстваещите, преимуществено на българите, за „Бог да прости“, както повтаряше при подаването им: ...“ (Алеко Константинов, Бай Ганю, стр. 19)

„Nein, denn sogleich nach dieser Operation öffnet Baj Ganju das Paket mit dem gelben Papier, zieht heraus – was glaubt ihr wohl – ein ganzes Dutzend Taschentücher und verteilt sie unter die Anwesenden, vorzugsweise unter die Bulgaren um sagen: „Gott sei ihr gnädig,“ indem er beim Überreichen hinzufügte: ... (Aleko Konstantinov, Baj Ganju, S. 88)

3. пълнозначен глагол : лексикална единица на *-weise*

Примери: „Дишането на Лазар ставаше по-бързо, дъхът му отскачаше от гърлото и беше горещ като пламък.“ (Димитър Талев, Железният светилник, стр. 353)

„Lasars Atem wurde hastig, kam stoßweise aus seinem geöffneten Mund und war heiß wie eine Flamme.“ (Dimitar Taleff, Der eiserne Leuchter, S. 416)

„Но като се сети, че може да се е излъгал, пък и за да не го помислят за прост, той пошавя с пръстите си към берберина, санким „дай ресто“.“ (Алеко Константинов, Бай Ганю, стр. 36)

„Aber da er meinte, dass er sich möglicherweise geirrt habe, und dass er ihn nicht für dumm halten solle, so bewegte er die Finger zum Barbier als wolle er sagen: gib den rest heraus.“ (Aleko Konstantinov, Baj Ganju, S. 106)

На базата на експерпираните примери можем да заключим, че там, където двете езикови системи показват сходства в елементите си (модални наречия, предложни изрази, пълнозначни глаголи, съответстващи на семантиката на лексикалните единици, съдържащи суфиксоида *-weise*), изследваните думи се използват безпроблемно и уместно като подходящи адекватни при превод от български на немски език. В останалите случаи тяхната употреба интуитивно се избягва най-вече от носители на българския език, които не разпознават в тях вариант за подходящ преводен еквивалент и предпочитат други, по-типични за родния език, средства.

Анализът продължава на базата на структурно-семантичен терциум компарационис. Трябва да отбележим, че деадиективните и десубстантивните лексикални единици, окончаващи на *-weise*, са съвсем равнопоставени в нашия корпус – 40 : 41. Установени са и 3 примера с партиципиална основа. Най-висока фреквентност показва *beziehungsweise* – 57 употреби, последвано от *möglicherweise* – 27 употреби, и *beispielsweise* – 16 употреби.

Прави впечатление, че повече от половината – 52 лексеми (64 %) са налични в корпуса само с една употреба.

В исторически аспект е важно да се вземе под внимание значението на съществителното име *Weise* в изразите *in/auf ... Weise*, където мястото на многоточието се заема от качествено прилагателно име (*auf eine fatale Weise, in bewundernswerter Weise*). Неслучайно в изследваната литература от XIX век („Буденброкови“) бе установена изключително висока честота на употреба на точно тези комбинации. Преминали през следващата си форма на израз, в който предлозите отпадат (*selbstverständlicher Weise, cynischer Weise*) и стигнали до актуалната си форма на слято изписване на *прилагателно име* + *-er* + *-weise* (*selbstverständlicherweise, cynischerweise*), те задават модел, по който впоследствие аналогично се конструират и лексикалните единици, образувани от *съществително име* + *-weise*.

Точно това е тенденцията, която наблюдаваме както в корпуса, така и в ежедневната комуникация – създаване на нови думи предимно по посочения вече модел.

В зависимост от вида на произвеждащата ги дума – прилагателно, съществително име или глаголна форма, се диференцират и възможностите за еквивалентен превод на лексикалните единици, окончаващи на *-weise* чрез:

Деадиективните думи по модела: прилагателно име + *-er* + *-weise*

са преведени в корпуса най-често с главно предпоставено изречение или по-конкретно изразено с наречие, което изпълнява ролята на предикативна дума в главното изречение на сложно съставно изречение (безлично изречение: *seltsamerweise* – странно е). Други варианти на еквивалентен превод са: предложна фраза (*bedauerlicherweise* – за съжаление, *glücklicherweise* –

за *частие*, *möglicherweise* – *нищо чудно*), модално наречие (*möglicherweise* – *може би, навярно*), модифицираща частица (*möglicherweise* – за усилване – *дори, даже*).

Девербалните думи по модела: *глаголна форма + -er + -weise* се превеждат предимно с безлично изречение: *überraschenderweise* – *изненадващо е* или *което е изненадващо*.

В семантичен аспект представителите на двата модела изразяват отношението на говорещото лице към описаното в изречението, т.е. в качеството на модални думи модифицират пропозиционното значение, като привнасят емоционална наситеност и субективна нюансираност.

Десубстантивните думи се създават по модела:

съществително име + (свързващ елемент) + -weise.

като в различните примери е възможно да липсва свързващ елемент, а там, където е наличен, е представен от: *-s-*, *-n-*, *-en-* и *-er-* (в качеството им на формообразуващи елементи на съответните съществителни имена): *schicht(en)weise*, *auszugsweise*, *fahnenweise*, *fässerweise* и др.

Превеждат се най-често с предложен израз или с пълнозначен глагол, съответстващ на отглаголното съществително име.

Примери: „ ..., und ist mir ferner bekannt, dass Ihr Sohn aus zweiter Ehe, Johann, bei Ihnen *mietweise* wohnhaft ist und nach ihrem Tode ... “
(Thomas Mann, *Buddenbrooks. Verfall einer Familie*. S. 45)

„..., а освен това ми е известно, че вашият син от втория брак, Йохан живее у вас *като наемател* и след смъртта ви ще поеме ... “ (Томас Ман, *Буденброкови*. Упадък на едно семейство, стр. 46)

„ ..., denn es erwies sich, dass die städtische Feuer-Versicherungsgesellschaft gewillt war, die Stuben *mietweise* als Bureaux zu übernehmen. “ (Thomas Mann, *Buddenbrooks. Verfall einer Familie*, S. 424)

„ ... оказа се, че градското застрахователно дружество срещу пожар имаше желание *да наеме* стаите за канцеларии. “ (Томас Ман, *Буденброкови*. Упадък на едно семейство, стр. 449)

По отношение на семантиката те представляват обективна характеристика на описания в пропозицията процес, т.е. в качеството си на модални наречия посочват конкретен начин на протичане на действието.

В резултат на направения анализ можем да обобщим: приликите се свеждат до жанрова обусловеност, употреба на модални наречия и модални думи. Изброените сходства показват общото в системите на двата езика. Основната разлика – липса в българския език на лексикални единици със сходна структура и значение – обяснява трудностите при превода им от немски на български език, ниската им честота на употреба при превод от български на немски език и необходимостта да се посочат възможни варианти за максимално прецизен еквивалентен превод.

В заключение можем да направим следните изводи.

1. Налице е ясно изразена тенденция към езикова асиметрия – двата езика разполагат с различен набор от средства за изразяване на този вид субективна модалност.

2. Сред установените еквивалентни варианти за превод на немските лексикални единици, съдържащи суфиксоида *-weise*, най-висока фреквентност се констатира при избора на изречения от различен вид (безлични, безподложни), последвани от препозиционални изрази, модални наречия, модални думи и модални частици.

3. В оригиналните текстове на немски език се установява много (в случая шест пъти) по-висока честота на употреба на изследваните думи, отколкото в преведените на немски език текстове.

4. Употребата на съответните словоформи е стилистично маркирана – зависи от индивидуалния стил на автора.

5. Честотата на употреба на тези думи зависи и от индивидуалния стил на преводача. Преценявайки възможните конкурентни форми, той решава кое изразно средство да избере, така че да получи възможно най-близък до оригинала преводен еквивалент.

Констатираната ясно изразена асиметрия по отношение на изследваните лексикални единици е съвсем нормално явление, обусловено от особеностите на двете неродствени езикови системи (българският е представител на славянските езици, а немският – на германските езици), а и от факта, че оригиналните текстове и съответните им преводи все пак съществуват в различни културни и литературни среди. Изхождайки от приликите и разликите на формално и функционално ниво, настоящото изследване допринася за формулирането на ясни концепции за постигане на прецизно билатерално транслиране на представителите на тази отворена система, които показват висока честота на употреба и нюансират по своеобразен начин пропозиционалното значение. Направеният анализ е изключително полезен и необходим за преодоляване на трудностите, констатирани в хода на обучението по немски като чужд език.

ЛИТЕРАТУРА

Бахман, И., 1985. *Малина*. София: Отечествон фронт.

Бьол, Х., 1986. *Билард в девет и половина. Възгледите на един клоун*.
София: Народна култура.

Бьол, Х., 2010. *Изгубената чест на Катарина Блум*. София: Захарий Стоянов.

Dürrenmatt, Fr., 1985. *Die Physiker*. Zürich: Diogenes Verlag AG.

Зюскинд, П., 2006. *Парфюмът. Историята на един убиец*. София: ИК УНИСКОРП.

- Константинов, А., 1928. *Бай Ганю*. Leipzig: Johann Ambrosius Barth.
- Ман, Т., 2016. *Буденброкови. Упадък на едно семейство*. София: Enthusiast.
- Талев, Д., 1987. *Железният светилник*. София: Български писател.
- Фриш, М., 1995. *Хомо Фабер*. София: Пейо К. Яворов.
- Хесе, Х., 1998. *Степният вълк*. София: Хемус.
- Ницолова, Р., 2008. *Българска граматика. Морфология*. София: Св. Климент Охридски.
- Bachmann, I., 1971. *Malina*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- Böll, H., 1974. *Die verlorene Ehre der Katharina Blum oder: Wie Gewalt entstehen und wohin sie führen kann*. Köln: Verlag Kiepenheuer & Witsch.
- Böll, H., 1998. *Ansichten eines Clowns*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Dimova, T., 2007. *Maikite. Die Mütter*. Klagenfurt: Wieser Verlag.
- Süskind, P., 1994. *Das Parfum. Die Geschichte eines Mörders*. Zürich: Diogenes Taschenbuch.
- Konstantinov, A., 1928. *Baj Ganju*. Leipzig: Johann Ambrosius Barth.
- Mann, Th., 1997. *Buddenbrooks. Verfall einer Familie*. Frankfurt am Main: Fischer Verlag GmbH.
- Taleff, D., 1957. *Der eiserne Leuchter*. Berlin: Rütten Loening.
- Frisch, M., 1977. *Homo Faber*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- Hesse, H., 1987. *Gesammelte Schriften. Vierter Band*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.

REFERENCES

- Bahman, I., 1985. *Malina*. Sofia: Otechestven front.
- Byol, H., 1986. *Bilyard v devet i polovina. Vazgledite na edin kloun*. Sofia: Narodna kultura.
- Byol, H., 2010. *Izgubenata chest na Katarina Blum*. Sofia: Zahariy Stoyanov.
- Dürrenmatt, Fr., 1985. *Die Physiker*. Zürich: Diogenes Verlag AG.
- Zyuskind, P., 2006. *Parfyumat. Istoriyata na edin ubiets*. Sofia: IK UNISKORP.
- Konstantinov, A., 1928. *Bay Ganyu*. Leipzig: Johann Ambrosius Barth.
- Man, T., 2016. *Budenbrokovi. Upadak na edno semeystvo*. Sofia: Enthusiast.
- Talev, D., 1987. *Zhelezniyat svetilnik*. Sofia: Balgarski pisatel.
- Frish, M., 1995. *Homo Faber*. Sofia: Peyo K. Yavorov.
- Hese, H., 1998. *Stepniyat valk*. Sofia: Izdatelstvo Hemus.
- Nitsolova, R., 2008. *Balgarska gramatika. Morfologia*. Sofia: Sv. Kliment Ohridski.

- Bachmann, I., 1971. *Malina*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- Böll, H., 1974. *Die verlorene Ehre der Katharina Blum oder: Wie Gewalt entstehen und wohin sie führen kann*. Köln: Verlag Kiepenheuer & Witsch.
- Böll, H., 1998. *Ansichten eines Clowns*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Dimova, T., 2007. *Maikite. Die Mütter*. Klagenfurt: Wieser Verlag.
- Süskind, P., 1994. *Das Parfum. Die Geschichte eines Mörders*. Zürich: Diogenes Taschenbuch.
- Konstantinov, A., 1928. *Baj Ganju*. Leipzig: Johann Ambrosius Barth.
- Mann, Th., 1997. *Buddenbrooks. Verfall einer Familie*. Frankfurt am Main: Fischer Verlag GmbH.
- Taleff, D., 1957. *Der eiserne Leuchter*. Berlin: Rütten Loening.
- Frisch, M., 1977. *Homo Faber*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- Hesse, H., 1987. *Gesammelte Schriften. Vierter Band*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.

GERMAN LEXICAL UNITS CONTAINING THE SUFFIXOID *-WEISE* AND THEIR EQUIVALENTS IN THE BULGARIAN LANGUAGE

Abstract. Our research interest was provoked by a group of lexical units typical of the German language, containing the productive suffix *-weise*. These words represent an open system, the representatives of which show a high frequency of use, and nuance the sentence meaning in a distinctive way.

The present comparative study between the two unrelated languages, based on a corpus of excerpts from the original fiction and published translated texts from and into German, aims to identify and analyze possible options for precise bilateral translation of the respective lexical items.

The analysis made is extremely useful and necessary to overcome the difficulties identified in the course of teaching German as a foreign language, and contributes to the formulation of clear concepts for achieving accurate equivalent translation.

Keywords: modality; modal words; modal adverbs; translation

✉ **Elena Ivanova Nikolova-Kiskinova, PhD student**

ORCID iD: 0000-0001-5632-6243

Plovdiv University "Paisii Hilendarski"

Plovdiv, Bulgaria

E-mail: elena_kiskinova@yahoo.com